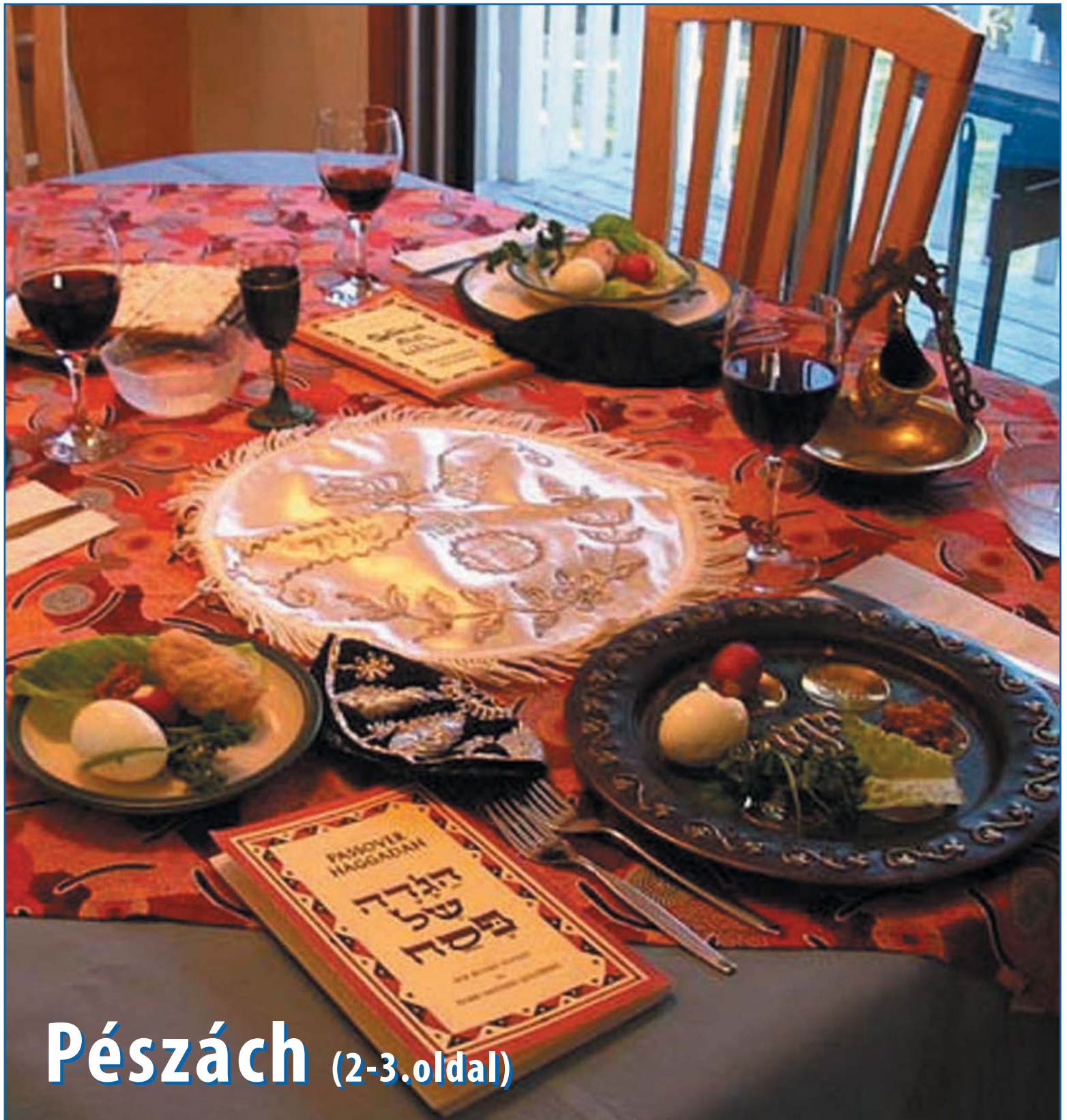

PESTI SÓLET

A DOHÁNY UTCAI KÖRZET HAVILAPJA WWW.DOHANY-ZSINAGOGA.HU

A körzet programjai, hírei (6-7. oldal)

Purim Izraelben (10-11. oldal)

Pészách (2-3. oldal)

Dr. Frölich Róbert

Pészách, az elkerülés és a kovásztalan kenyér ünnepe

Március 30-án este kezdődik és nyolc napig tart a zsidó szabadságünnep, a Pészách.

Mózes II. könyvében olvasható az ünnep eredete. A kivonulás előnapján hangzik el a parancs, mely szerint családonként egy bárányt kell levágni, és megsütve, aznap elfogyasztani. A vérét az ajtófélfára kellett kenni, hogy az Egyiptomon átvonuló halál ne érintse a zsidó házakat. (Ennek mai, „szelídebb” utóda a zsidó házak ajtaján található mezuzá.) Innen származik a bibliai neve az ünnepnek: Chág há-Pészách, az elkerülés ünnepe.

Mivel e napokban csak kovásztalan és kelesztetlen ételeket és italokat szabad fogyasztani, a másik neve Chág Hámácajs, a kovásztalan kenyér ünnepe. Az ünnep történeti aspektusát a Zmán Chéruszénú, „szabadságunk ideje” terminológia jelzi. Pészách az egyik legfontosabb ünnep volt a bibliai korban, amit bizonyít, hogy az, aki rituális tisztátalansági okok miatt nem tarthatta meg, annak kötelező volt egy hónappal később Pészách Sényi-t, azaz a második Pészáchot megtartani (Mózes IV. 9/1-14).

Pészách a tavasz ünnepe is. A tavasz hónapja a zsidó időszámítás szerint Niszán, egyúttal az ebben a hónapban lévő ünnep az árpa betakarításának kezdeti időpontja is. Az

ünnep másnapján aratták le az első ómer (régí mértékegység) árpát. Szintén a mózesi könyvekben lévő parancs, hogy e naptól hét teljes hetet kell számlálni, s az ötvenedik nap ünnepnap. A bibliai időkben ez a hét hét, félünnepi jelleggel bírt. Mára a történelmi viharok okán ez az időszak, az ómerszámlálás, a gyász ideje, a férfiak nem borotválkoznak, nem ülnek örömmünepet, és nem tartanak esküvőt sem. A zsidó hagyomány szerint a Talmud egyik legnagyobb bölcse, Rabbi Akiva tanítványai között járvány tört ki ekkoriban, s a járvány áldozatait gyászolják. A harmincharmadik napon szünetelt a járvány, így e napon szünetel a gyász is. Pészáchot eredeti formájában a második Szentély pusztulásáig tartották meg. Josephus lejegyzett egy korabeli – i.sz. I. század – peszachi szertartást, melyen becslése szerint a jeruzsálemi áldozatbemutatáson összegyűlt résztvevők száma elérte a 3 millió főt.

Az ünnepre való felkészülés ma azt jelenti, a lakásból minden erjesztett, vagy kovászos élelmiszert, chomecot el kell takarítani. Ennek legjobb módja egy alapos nagytakarítás, amely minden részletre kiterjed.

A Széder-este menete

Pészách első két estéje egy különleges otthoni szertartás, a Széder-est. Mára létjogosultságot nyertek a közösségi Széderek, melyek ugyanolyan rendben zajlanak, mint az otthoni esték. A név annyit jelent: rend, mivel az este folyamán a szimbolikus étkeket kötött sorrendben kell elfogyasztani és a Hagada, az erre az estére való könyv passzusait szintén meghatározott sorrendben kell felolvasni. A Hagada felolvasása azon a mózesi törvényen alapul, hogy a szülő kötelessége elmesélni a gyerekeknek az egyiptomi kivonulást: „És add tudtára fiadnak azon a napon, mondván: annak okáért, amit tett az Ő való velem, midőn kivonultam Egyiptomból” (Mózes II. 13/8). A Misna (Pöszóchim 10:1) tör-

vénybe foglalja, hogy a legszegényebb embernek is tilos ennie Pészách első estéjén, hacsak nem támaszkodik (tudniillik a Misna keletkezésének idején a szabad ember támaszkodott az étkezések alatt, és ezen az éjszakán mindenkinek meg kell mutatnia, hogy szabad). A Széder-est tartozéka és kötelezően elfogyasztandó kelléke a négy pohár bor. A négy pohár párhuzamba állítható Mózes IV. könyvében olvasható, a kivonulásra utaló négy kifejezéssel (Mózes IV. 40/11-13). Mivel szerepel ott egy ötödik kifejezés is, így a Széder-estén kitesznek az asztalra egy ötödik pohár bort, de nem isszák meg. Ez Élijáhu serlege, mivel a Messiás eljövetelekor ő lesz az, aki megmondja, meg kell-e inni, vagy sem. Kötelező kelléke még az estének a Széder-tál.

Nem elegendő az élelmiszereket kitakarítani, azokat az edényeket sem lehet használni, amelyekben egész évben főznek. (Pészáchkor, csak e nyolc napra szánt edényeket használnak, melyeket az év során jól elkülönítve őriznek.) Ha nagyobb mennyiségű chomec van a birtokukban, azt egy jogi értelemben érvényes adásvételi szerződéssel el kell adni egy nem zsidónak. Peszachkor csak peszachi pecséttel ellátott élelmiszereket és segédanyagokat szabad fogyasztani.

A tál tartalma

A Széder-tálon foglalnak helyet mindazok a szimbolikus étkek, melyeket az est folyamán elfogyasztanak. Ezek a következők: három egész macesz egymásra rakva, sült tojás (a speciális ünnepi áldozatot szimbolizálja), csontos hús (az áldozati bárány és a Szentély idejében tartott ünnepek emlékére); egy pohár sós víz (az Egyiptomban hullatott könnyek emlékére); torma (a

keserűségek szimbóluma); retek vagy főtt krumpli (a tavasz jelképe). Valamint dió, alma és bor keveréke, a chrajszesz, ami annyit jelent: „malter” (az egyiptomi építkezésen használt vályog jelképe). Szokás, hogy az este elbeszélésfolyamat elindító négy kérdést, a Má nistánót a legkisebb gyermek mondja el. Ennek oka és célja a gyermek figyelmének ébren tartása, hiszen neki beszélik el az egyiptomi kivonulás történetét.

I M A R E N D

Hétköznapi: 7:30-kor kezdünk reggel, az esti ima időpontja **vasárnaptól** 18:00 óra, helyszín a Talmud-Tórában. Az esti ima előtt fél órával, sakk, kártya, kávé és tea várja híveinket!

Péntek esti ima: 18:00-kor a Dohány Templomban.

Szombat reggeli ima a Dohány Templomban: Sachrisz: 9:30
Tóraolvasás: 10:00 Muszáf ima: kb. 10:45

Vasárnap reggeli ima: 8:00-kor, esti ima: 18:00-kor, mindkettő a Talmud Tórában.

A péntek esti kiddust, illetve a szombat délutáni sálesüdeszt szintén a Talmud-Tórában tartjuk.

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

Sálesüdeszek kezdete a következő hetekben:

március 24.	17:45	április 14.	19:00
április 21.	19:00	április 28.	19:00

Macesztörténelem: a kivonulástól napjainkig

A kovásztalan kenyérhez, a maceszhez ma könnyen hozzá lehet jutni egy élelmiszerüzletben. Létezik teljes kiőrlésű lisztből, de akár csokoládéba mártva, mézes tésztaként elkészítve, szögletes, vagy kör alakban, esetleg „óriáscomagolásban” is. A macesz jelentős utat tett meg azóta, hogy az Egyiptomból kivonuló zsidók először készítették el – szigorúan „felsőbb útmutatás” alapján.

Mi is a macesz?

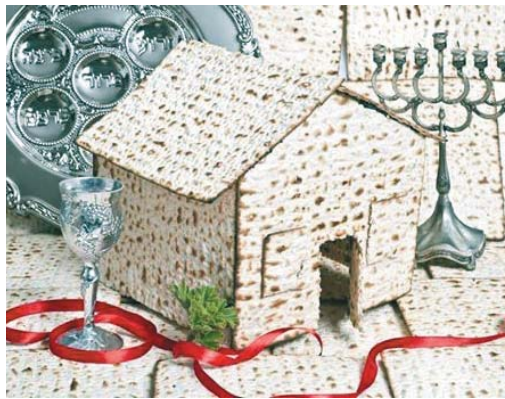
A macesz, kovásztalan kenyérfé-le. A régi időkben a rabszolgák és a szegények kenyere volt. E ke-nyér emlékeztet a sietségre is, amellyel a zsidók elhagyták az egyiptomi fogság földjét. Ugya-nis annyi idejük sem maradt, hogy megvárják, míg az útravalóul szánt kenyér tésztája megkel. Ma, a pészách idején fogyasztott macesz csak vizet és lisztet tartalmazhat, 18 percen belül kell megsülnie, nehogy meghámcosodjék (erjedésnek induljon,

Korábban a maceszt gyakran galamb, valamilyen állat, vagy virágformájúra sütötték, sőt olykor – az egyiptomi fogság emlékére – láncot formáztak. Aztán a rabbik egységesítették az eljárást és a formát, praktikus okok miatt is. A díszítés ugyanis lassítja a sütés folyamatát, így lehetővé teszi az erjedést, ezzel viszont kovászossá válik a macesz. Egyes észak-afrikai zsidó közösségekben a macesz olyan vastag volt, hogy evés előtt szét kellett morzsolni. A vékony és díszítetlen macesz lett a szabályos, amit át is szurkáltak, hogy ne emelkedjen fel a sütőben.

A középkori pékségekben készített macesz kör alakú volt, és ez a formája a XIX. századig megmaradt. Egy középkori pékség, az 1367-ben épült franciaországi carpentasi zsinagógánál – Párizs közelében – 1789-ig készí-

tette a maceszt, ám a forradalom miatt le kellett húznia a rolót. Mert a forradalmárok követelésére, a macesztészta keverésére használt fém serpenyőket beolvasztották hadianyagnak.

A zsidó közösségek Pészách alkalmával elláták tagjaikat macessszel, a háborúkban viszont nehezebben tudták megoldani ezt, de nem egyszer sikerült. Joseph Joel, az amerikai hadsereg katonájaként a virginiai Fayette-ben állomásozott 1862 tavaszán. Az ünnep alkalmával ő és zsidó társai engedélyt kaptak parancsnokuktól, hogy Cincinnati-ba küldjenek maceszért. A vonat időben befutott hét hordónyi macessszel, így megtarthatták a széder estét. Bö negyven évvel később, 1905-ben, az orosz-japán háborúban szolgáló orosz katona arról mesélt, hogy legnagyobb meglepetésükre nem zsidó kapitányuk két kiló maceszt hozatott a 13 zsidónak.

Az első nagy változás az évezredes maceszkészítésben 1850-ben történt, ekkor beindult a gyártás gépesítése. Kezdetben haboztak az új gép bevezetésével kapcsolatban, de amikor Anglia vezető rabbija megerősítette az amerikai zsidókat, hogy a géppel sütött macesz is megfelelő, a maceszkészítő gépek megjelentek az Új Világban is. 1908-ra egy New York-i pékség évente majd egy millió kilogramm maceszt adott el.

A Dohány utcai Zsinagóga 5778. évi pészáchi főünnepi imarendje

2018. március 30. péntek este 18:00
 2018. március 31. szombat reggel 9:30
 2018. március 31. szombat este 18:00
 2018. április 1. vasárnap reggel 9:30
 2018. április 5. csütörtök este 18:00
 2018. április 6. péntek reggel 9:30
 2018. április 6. péntek este 18:00
 2018. április 7. szombat reggel 9:30, **MÁZKIR**

Menüsor Pészách hetére

Március 30-án beköszönt Pészách, s ilyenkor változtatnunk kell az étrenden, hiszen nem ehettünk kovászosat. A konyhában kevésbé rutinosak néhány nap után gondban lehetnek, ha változatos étrendet szeretnének, s nem – szinte – napról-napra hasonló, vagy ugyanazt a menüsört elfogyasztani. Nekik szeretnénk segíteni az alábbi összeállítással.

A menüsor nem új, de talán akad, aki még talál benne újdonságot, esetleg innen merít ötletet. Továbbra is köszönöm a korábbi segítséget és sok-sok hasznos tanácsot Frölich Kittynek, illetve Littneréknek, hogy elküldték, miket is ettek ebben a bő egy hétben.

1. nap

Este: széder tál, maceszgombóclevés, sült hús hagymás krumplival és macesztorta (a Dohány kilében/családban)

2. nap

Reggeli: maceszoskávé

Ebéd: paradicsomlevés, sült marhaszelet krumplipürével

Vacsora: maceszgombóclevés, sült hús hagymás krumplival és macesztorta (család/otthon)

3. nap

Reggeli: maceszból készült zsemle felvágottal

Ebéd: a maradék maceszgombóclevés, sült hús hagymás krumplival

Vacsora: macesz lekvárral

4. nap

Reggeli: maceszból készült zsemle sajttal

Ebéd: céklaleves, maceszos tarhonya

Vacsora: maceszból készült zsemle felvágottal

5. nap

Reggeli: bundás macesz (maceszos omlett)

Ebéd: gulyáslevés, borsos kremzli/tócsni, almakompóttal, pészáchi diákenyér

Vacsora: cézár saláta hasábkrumplival

6. nap

Reggeli: krumplis latkesz

Ebéd: vadas csirkemell főtt burgonyával, diákenyér almakompóttal

Vacsora: pészáchi galuska

7. nap

Reggeli: maceszból készült zsemle + csirkemájjas tojáskrém

Ebéd: gulyáslevés, paprikás krumpli majonézes céklasalátával, pészáchi almás rétes

Vacsora: szaftos virsli

8. nap

Reggeli: maceszból készült zsemle + csirkemájjas tojáskrém

Ebéd: csak ennénk még: macegombóclevés(t), rántott csirkemell maceszből, burgonyatorta

Zsidó Disneylandet terveznek Izraelben

Zsidó hagyomány ihlette nagy élményparkot terveznek a Negev-sivatagban lévő Dimóna szomszédságában - jelentette március elején a Jediót Ahronót című újság honlapja, a ynet.

Az amerikai befektetők 400 millió dollárt szánnak a Magic Kingdom (Varázsbiródalom) vidámparkra, amelyben várhatóan 2023-as felépítése után hullámvasút szállítja majd a gyermekeket a látnivalók között.

A Mamsit régészeti park mellé, Dimóna határába tervezett 1000 holdas létesítmény Izrael legnagyobb vidámparkja lesz, s az orlandói Disney-parkot is felépítő amerikai ITEC vállalat készíti el.

Tizenhat, zsidó hagyomány által is ihletett látványossága lesz - mondta a parkról Lea Malul, aki Roni Palmerrel nyolc külföldi, angol, amerikai és dél-afrikai üzletembert nyert meg az ötletnek.

A Biblia szellemében lesz benne Jákob lajtorjája, és egy hullámvasút a zajos hétköznapiaktól a békés szombatig tartó, zsidó hagyomány szerinti átmenetet fogja bemutatni. Két rabbi segítségével módosítják az amerikai Disney-figurákat zsidó-izraelivé.

A vidámpark mellett óriási látványfürdő, minigolfpálya és szállodák is várják a vendégeket, s az egyik ötcsillagos tematikus szállodaként működik majd, mint például Las Vegasban.

A szálloda témája a világ közösségei lesznek, és így időről-időre átalakítják arculatát. Olcsóbb, ifjúsági szállásokat is terveznek. Remélik, később további hoteleket és vendéglőket is a közelbe vonz az izraeli Disney-biródalom, és a létesítmények több ezer munkaalkalmat teremtenek a környéken élők számára.

Az elképzelést ezért lelkesen támogatja Dimóna polgármestere, Beni Biton és Jariv Levin turisztikai miniszter is. A tervezés és az engedélyek beszerzése azonban várhatóan három évig tart, s a kivitelezés további három évig, így 2023-ig nem kerül fel Izrael nevezetességeinek térképére a sajátos, „zsidó Disneyland”.

Pesti Sólet menü a BZSH Kóserkonyha receptjei alapján

Húsleves maceszgombóccal

Hozzávalók:

Leves: 1 egész csirke, 3 sárgarépa, 3 cukkini, 3 zeller botok, 3 kis hagyma, 2 kis paszternák, só és egész bors

Maceszgombóc: 4 tojás, 4 ek. víz, 4 ek. olaj, 1/2 tk. só, 1/4 tk. bors, 1 csésze maceszliszt, 1 tk. őrölt gyömbér, 1 csipet őrölt fehérbors

Elkészítés: A fazékba rakott csirkét, öntsük fel hideg vízzel. Forrás után visszavesszük a hőfokot. Közben többször leszedjük a habot. Hozzáadjuk a zöldségeket és fűszereket. Gyöngyöző forrásban főzzük 1 1/2 - 2 órán át.

Maceszgombóc: Felverjük a tojásfehérjét, míg kemény nem lesz. Külön tálban a tojás sárgáját és a vizet, egy harmadik tálban a maceszlisztet és a fűszereket keverjük össze. Végül a három tál tartalmát dolgozzuk össze. Fedjük le és hűtsük fél óráig. Nedves kézzel formázzunk labdákat, melyeket forrásban lévő vízbe teszünk. Az edény lefedése után főzzük 1/2 órát

Húsvéti széder Chicken

Hozzávalók: 8 szelet csirkemell - csont és bőr nélkül, 1/3 csésze olaj, 1/3 csésze mogoróhagyma, 20 dkg gomba, 16 dkg napon szárított paradicsom Pác: 4 ek. olaj (kukorica, vagy mogoró), 4 ek. fehérbor, 2 ek. ecet, 2 ek. mogoróhagyma

Elkészítés: Keverjük össze a pác összetevőket egy kis tálban. Öntsük rá a megtisztított csirkére. Pácoljuk a csirkét legalább három órán át. Egy serpenyőben pirítsuk le a mogoróhagymát és a gombát, amíg a gomba megpuhul. Hozzáadjuk a napon szárított paradicsomot. Ha túl sok a folyadék, adjunk hozzá egy evőkanál burgonyakeményítőt. Helyezzük a pirított zöldségeket egy tepsibe, rakjuk a csirkedarabokat a tetejére. Előmelegített sütőben takarás nélkül süssük (200 ° C) 30 percen át. Köretnek adhatunk hozzá petrezselymes burgonyát.

Macesztorta

Hozzávalók (4 személyre): 6 ek. őrölt dió, 6 ek. maceszliszt, 6 dkg meggy, 2 dkg mazsola, 1 mokka kanál sütőpor, 10 ek. kristálycukor, 2,5 cl víz, 1 cl étolaj, 6 db tojás, 5 dkg étcsokoládé

Elkészítés: A tojásokat szétválasztjuk. A fehérjét a cukor felének hozzáadásával kemény habbá verjük. A maradék cukrot a tojások sárgájával összedolgozzuk, majd hozzáadunk olajat, vizet, sütőport és összekeverjük. Ezt fakanállal összedolgozzuk a felvert tojásfehérjehabbal, a maceszliszttel, meggyel, mazsolával, őrölt dióval és a vágott csokoládéval. Sütőben 160-170 Celsius-fokon sütjük 1,5 órát letakarva. Legalább 2-3 ujjnyi vastag legyen a tészta az edényben, amiben sütjük. A közepét villával megszúrva tudjuk ellenőrizni a tésztát, hogy megsült-e (ugyanúgy, mint a piskótánál). Tálaláskor csokoládéöntettel öntjük le.

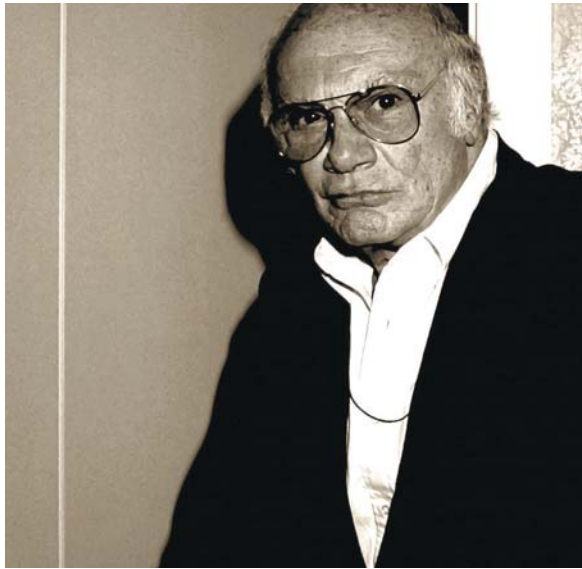
Jó étvágyat kívánunk!

Várkonyi Tibor

Carmen, az elzsidósított cigánylány

Művészi, vagy társadalmi-politikai versengés? Két nagy lemezecg egy időben két eltérő Carment kínál Georges Bizet rajongóinak. Abból az alkalomból, hogy néhány hónapja Bougivalban, a Szajna partján újjászületve megnyílt a ház, ahonnan világhódító útjára indult a szakirodalom szerint a zenés színpadokon legtöbbet játszott opera, a Prosper Mérimée szövegkönyvére komponált zenedráma.

az azóta meghalt izraeli művész, tehát tőle sem volt idegen a gonoszság megvetése.

Muzsikások alkották a filmet, zenei ihletettséggel, ügyeltek a részletek kidolgozottságára. A zenekar surround minőségben is szól, dolby digital hangzásban, az árnyalatok finomságában,

Két eltérő változat. Az egyiket Herbert von Karajan ihletett vezénylésével, a legendás bécsi zenekarral, és a New Yorki Met operaház sztárjaival. A csoda szerkesztés része a Karajan rendezte előadás, kissé romantikus fölfogásban, ihletten lehuny szemekkel, vontatottan és ezért lassú unalomban is. A másik, az esztendőkkkel később rögzített modernebb párizsi elképzelés, alig néhány éve játszott kevésbé zenei, inkább tragikus elbeszélés. Alighanem erős túlzás volna fölleveníteni a vitathatatlan tény, a háború végéig Karajan a horogkeresztes náci párt rajongója volt, és az örmény származású Maestro, nem teljesen elfogultságtól mentesen, és csupán Hitlerék veresége után lett úgygymond „semleges”, kizárólag a partitúrákat követő művész. Ellentétben a mű párizsi másával, amelyet szintén aligha véletlenül zsidó származású művészek vittek színpadra, pontosabban filmre. Rendezője, Francesco Rosi, akit az antifasiszta ellenállás tagjaként, a náci elleni fellépése miatt le is tartoztattak 1941-ben, s az 1980-as években sem volt számára közömbös, hogy már lázasan tápáskodott Európa egyes országaiban az új antiszemita hullám, a fajgyűlölet kísértése. Alkotótársa, a zenekart vezénylő karmester Lorin Maazel,

ban, a hangszerek sajátosságainak kiemelésével, egyenként a zenekar egységén belül élvezhető valamennyi gyönyörűsége. Így választották ki az énekes szolistákat is. Julia Migenes Johnson Carmen szerepében, bűgő mezzoszoprán hangjával vetekszik Grace Bumbry alakításával, ellenben erotikus megjelenése, egyáltalán a film szédítő erotikája Mérimée ábrázolását követi. Férfihódító fölvételek. A tenorista Plácido Domingo francia kiejtése erőteljesen délies, inkább csakugyan Don José-s a hangsúly nem annyira hiteles, de kárpótolt érte Ruggiero Raimondi büszke torreadora. Faith Esham bűbájós Micaelája sejteti velünk, milyen Zerlina is lehetett Mozart Don Giovannijában. Szomorú tolmácsolója a haldokló édesanya bánatának, alighanem méltóbb társa volna a rátarti Josénak, de éppen ezért színművészeti telitalálat.

Itt vissza kell térnünk a film egészének alkotói szándékához. Rosi és Maazel föltehetően nem a XIX. század hangulatát óhajtotta föltámasztani, hanem korunk elviselhetetlen gyűlöletére figyelmeztetni. A szerelmes dohánygyári munkásnő nem a katona rajongása hódítja meg, hanem az ő származásának büszkesége, a cigánysors, a megaláztatás elviselhetetlensége. Nem is a nő, az asszony varázsa, az

ember egyenjogúságának rátartisága. Különösnek tűnhet, hogy a XXI. század harmadában e téma élteti a hősnőt, de Rosi és Maazel szomorúan konstatálja, amiben talán kezdeteként kételkedni, hogy hitük szerint a rasszizmus tovatűnt, s íme, egyszerre Közép-Európa nagy részében, hovatovább rendíthetetlennek vélt demokráciákban is újfent fölbukkan. Nem kizárt, annak is szerepe lehetett ebben, hogy Bizet-t a maga idejében szoros baráti szálak fűzték a közvetlen szomszédsághoz, szeretett tanára-

hunyt el, reumás szívrohamban – csupán bő 36 évet élt. Így nem láthatta, hogy 37. születésnapja táján, a bécsi előadás hatalmas sikert hozott, s ezzel ő, és a Carmen is elindult a világhír felé.

A film természetesen az opera történetet követi hűségesen, de ez az interpretáció egészében nem a mondanivaló zenei anyagára épül. Hogyne, természetesen arra is, de az Habanéra és a többi ária nem a hajlítások elevenségét és szépségét tolmácsolja precízen, hanem a drámai, tragédiai fordulatokat. Rosi

hoz, Fromental Halévyhez, A zsidónő című opera komponistájához. Akinek unokaöccse, Ludovic egyike volt azoknak, akik Mérimée novellájából megírták a Carmen szövegkönyvét. Ráadásul idővel a család tagja is lett Bizet, ugyanis néhány évvel mestere halála után feleségül vette lányát, Geneviève-t.

A Carmen-t többszöri halasztás után végül 1875. március 3-án mutatták be Párizsban. Három hónappal később, június 3-án, éjfél után

minden gondolata ekörül forog, ezt meséli el előszóban is a kísérő lemezen, amely szokatlan módon mintegy egyenrangú tartozéka a produkciónak. Az elhangzó történet a műhelymunka szerves része, magyarázatként arra, hogy eszméileg miért is lett a cigánylány szörnyű halála közvetett utalásként a művészi megformálás szerves része. Miért emlékeztet makacsul arra, hogy a XXI. század Carmenje üzött zsidómenyecskék sorsát is fölidézheti.

A DOHÁNY KÖRZET ÁPRILISI PROGRAMJA

Minden hétköznap reggeli ima 7:30, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában, vasárnap és munkaszüneti napokon reggel ima 8:00, esti ima 18:00 a Talmud-Tórában.

- Április 1. **Pészach II.** reggel 9:30 a Dohányban; este 18:00 a Talmud-Tórában
- Április 5. **Pészach VII.** nap, esti ima 18:00 a Dohányban
- Április 6. **Pészach VII.** reggel, reggeli ima 9:30 a Dohányban
Esti ima 18:00 a Dohányban
- Április 7. **Pészach VIII.** reggel, reggeli ima 9:30 a Dohányban,
MÁZKIR!
Esti ima 18:00 a Talmud-Tórában
- Április 8. **VÁLASZTÁS!!!**
Kulturális Páholy a Goldmarkban 16:00,
vendégeünk Ungár Anikó
- Április 10. *„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00*
- Április 13. Esti ima a Dohányban 18:00, Kiddus a Talmud-Tórában
- Április 14. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 19:00
- Április 17. *„Zsidóságunk alapjai” tanfolyam a Talmud-Tórában 17:00*
- Április 20. Esti ima a Dohányban 18:00, Kiddus a Talmud-Tórában
- Április 21. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 19:00
- Április 24. *„Zsidóságunk alapjai tanfolyam” a Talmud-Tórában 17:00*
- Április 27. Esti ima a Dohányban 18:00, Kiddus a Talmud-Tórában
- Április 28. Reggeli ima a Dohányban 9:30
Esti ima és sálesüdesz a Talmud-Tórában 19:00

„Majdnem” Tökéletes Szerelem

A Dohány Zsinagógaért Alapítvány március 1-én purimi ajándékként egy zenés vígjátékot nyújtott át a körzet tagjainak. Sajnos a hideg időjárás sokakat elriasztott, pedig az ötletes keretjáték, az örökzöld operett dalok, a színészek játéka kitűnő szórakozást jelentett. A művészek: Buch Tibor, Szász Katalin, Köllő Babett, Mádi Piroska, Gött Péter, Czákó Ádám maradandó élményt nyújtottak.

(N. T.)

Fotó: Szentgyörgyi Ákos

A Dohány Zsinagóga Alapítvány Kulturális Páholya

LEWANDOWSKI ÉS KORA Kántor- és kórushangverseny a nagyzsingogai zene kialakulásának korából

Szereplők:

Fekete László

Rudas Dániel

Nógrádi Gergely
kántorok

Dohány utcai zsinagóga
kórusa

OR-ZSE Goldmark
kórusa

karnagy: **Lázár Zsigmond**

karnagy: **Ádám Mária**

Kísér, közreműködik:
Neumark Zoltán
zongoraművész

Időpont: 2018. március 25-n, este 7 órakor.

Helyszín: Goldmark-terem
(1075 Budapest, Wesselényi utca 7.)

A rendezvény ingyenesen látogatható.

A hangverseny az NKA támogatásával jött létre

Pattogató Manó grafikai kiállítása

Zsúfolásig megtelt, március 4-én a Goldmark-terem. Egy tehetséges fiatalember, a Scheiber iskola tanulója, a 10 éves Pattogató Manó grafikáit mutatta be a Dohány Zsinagógaért Alapítvány. Dr. Frölich Róbert kiállítás megnyitóját követően, Kovács Bernadett az iskola igazgatója beszélt a diákról, majd Lebár József grafikus művész méltatta a kiállított grafikákat. A nagyszerű kiállítás március 28-ig tekinthető meg.

(Nádel)

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

Hernádi Judit a Kulturális Páholyban

Talán hetven éve, az OMIKE legendás előadásait előzte meg akkora érdeklődés, mint Hernádi Judit érkezését. Március 18-án már húsz perccel a program előtt nem maradt szabad ülőhely a Goldmark-teremben, s olykor a kabáttal, táskával lefoglalt helyek sem jelentettek védelmet. Az OMIKE-t idézte elnökünk, Nádél Tamás konferansza is, nem csak bemutatta vendégünket, de rendre megneveztette a publikumot. Az est további része is biztos nagyobb sikert hoz, ha ő (is) marad a színpadon...

Hernádi Judit bemutatására visszatérve arról beszélt, hogy manapság már nem szinkronizál, s bár több színházban is játszik, egyikhez sem köti szerződés. Majd, talán az egész délután során a legnagyobb kedvvel beszélt – „a gyerekekről”. Aki már nem is annyira gyerek (Tarján Zsófia), hanem a Honeybeast együttes „frontasszonya”. Hamar kiderült, hogy az együttes, A legnagyobb hős című számát a nézők többsége ismeri. /Érdekesség, anya és lánya

2010-ben, a Thália Színházban az Egy színésznő lánya című darabban együtt játszott – a szerk./ Vendégünk elmondta, azért lett színésznő, mert

hazatalált. Ezt erősítette, hogy akkor még enyvvvel ragasztották a díszletet, s amikor felment a függöny, enyv szag lett. A művésznő nagypapájaasztalos volt, így még inkább azt érezte, otthon van!

Hernádi Judit mesélt Kern Andrásról közös darabokról, arról, hogy mennyire nem szerette a vidéki hankákat, melyekért ma sem rajong. De remekül érezte magát, Szolnokon a színházban, ahol rengeteg remek feladatot kapott és kiváló társakkal játszott együtt. S persze szóba került a Sohase mondd, amelyet ki tudja hány ezerszer énekelt el. Elmondta, mennyire nincs jó arcmemóriája, hogy képes az eladóval beszélgetni a boltban, de amint más a közeg már nem ismeri meg az illetőt. Majd a Hernádi pont

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

ehhez ért, jött egy pillanat, amikor megérezte, hogy ezt a pályát kell választania. Amikor életében először volt színházba, a Madáchban, az egyik jelenetnél mindenki nevetett, míg ő elájult a gyönyörűségtől, s azt gondolta,

című önálló estjéből szavalta el Szabó Lőrinc Szun Vu Kung lázadása versét. Amelynek mai is aktualitása lehet...

Végül elárulta, olvasni már kevesebb türelme van, de rengeteg filmet néz meg. Tavaly szinte az összes magyar filmet megnézte – moziban, illetve színházba is sokat jár.

MACESZVÁSÁR

Értessítjük kedves hittestvéreinket, hogy aki még nem szerezte be a pészáchi ünnepi maceszt – a nagytakarítás előtt, március 29-ig – még megteheti (többek közt) a Wesselényi utca 7. II. emeletén, a Goldmark-terem előtti büfénél.

Az ünnepi maceszt az alábbi időpontokban lehet megvásárolni

Hétfő, szerda, csütörtök: 8:00-15:00 óra között

Kedd: 8:00-18:00 óra között

Péntek: 8:00-13:00 óra között

Vasárnap: 8:00-15:00 óra között

Árak: Macesz 1 kg: 1100 forint, illetve dara, 0,5 kg: 550 forint. Bankkártyás fizetés is lehetséges.

Bővebben:

<http://www.mazsihisz.hu/2018/03/08/megerkezett-az-unnepi-macesz-1107.html>

Egy százalék a Dohányért

Az Alapítvány a budapesti Dohány utcai zsinagógáért köszöni az elmúlt évi segítséget. Idén is számítunk előző évi támogatóink hozzájárulására, és reméljük újak is csatlakoznak hozzájuk. Az adományokból az Alapítvány az elmúlt években rengeteg kulturális programot és egyéb rendezvényt (kirándulás, múzeumlátogatás stb.) szervezett a körzet tagjai számára (is). De környezetünk szebbé alakításáért is rengeteget tett Nádél Tamás elnök vezetésével. Elég csak megemlíteni az Emánuel park átalakítását, a sírkert rendbetételét, vagy a Dohány templom orgonájának felújítását. S a sort hosszan folytathatnánk, hozzátevé azt is, hogy minden évben valamely zsidó intézménynek is anyagi segítséget nyújt az Alapítvány, amely korábban már támogatta az Idősek Otthonát, illetve a Szeretetkórházat is.

Kérjük, adója 1 százalékával is támogassa az Alapítvány munkáját!

Adószámunk: 18005127-2-42

Ha már nem rendelkezik az adója 1 %-áról, akkor is tud segíteni felajánlásával:

Bankszámlaszám: 11707024-20359234-00000000

IBAN: HU71 1170 7024 2035 9234 0000 0000

A Dohány Zsinagóga Alapítvány Kulturális Páholya

Vendég: Ungár Anikó bűvész,
előadóművész aki, 2003-ban megkapta a
Magyar Köztársasági Érdemrend
lovagkeresztjét, akivel **Galkó Balázs**
színművész beszélget.

Időpont: 2018. április 8. 16 óra.

Helyszín: Goldmark-terem
(1075 Budapest, Wesselényi utca 7.)

A rendezvény ingyenesen látogatható.

Dési János

Hogyan tudták meg a híres írók, hogy ők zsidók? – II. rész

A történetek biztosan sokaknak ismerősek. Miként tudja meg valaki, már nem is feltétlenül olyan nagyon kisgyerek korában, hogy zsidó? Különböző korok, különböző irodalmi részletek, a probléma ugyanaz. Előző számunkban. Hunyady Sándor (1890–1942), Nádas Péter (1942) történetét írtuk meg, ezúttal Vámos Miklós (1950) és Németh Gábor (1956) vallomását olvashatják.

És akkor jöjjön egy részlet **Vámos Miklós** regényéből:

Szászberek begombolt a sliccét, kérlek, őszintén szólva, amikor először láttalak a kórházba, esküdni mertem volna rá, hogy te is zsidó vagy... Amíg el nem kezdte baszkúrálni a nevem miatt. Miért lennék én is zsidó? – csattant föl Öcsi. Nyugi, sejtetted, hogy nem sértésből mondom. De miért gondoltad? Szászberek gyűrögette az ujjait, a fene tudja, volt egy ilyen érzésem... első ránézésre. Hogyhogy első ránézésre? Ugyebár, a fekete haj a horgas orr...

Nekem horgasa zorrom? Méltatlankodott ő, Szászberek nevetgélt, fitosnak mondjuk nem nevezhető. Jóóóvanna, attól még nem kell zsidónak lenni

Ám újra és újra föl bukkantak a zsidóság rejtelsei. Öcsi észrevette a sokkarú gyertyatartót, rákérdezett, Szászberek elmagyarázta a hanukát és a jomkipurt. Öcsi észrevette az ajtófélfán az apró, ferde fém tokot rákérdezett, Szászberek elmagyarázta a mezüjét. Öcsi észrevette Szászberek apjának feje búbján a kerek, fekete sapkát rákérdezett, Szászberek elmagyarázta a sábeszdekli. És így tovább, disznóhústilalom, tréflí, tejes eszécájg, zsíros eszécájg, szédertál.

Otthon sokáig vizsgálgatta a tükörben az orrát. Jó, lefelé hajlik, de azért nem horgas!

Apa, kérlek szépen, a Szászberek zsidó. Igen? Igen, ésképzeld aszitte, hogyénis!

Az apja harákkolt, hmm, alapjában véve... van eben valami. Tessék? Nos... őszintén szólva... - apa homlokán gyöngyözött a veríték, sejtetem, hogy előbb-utóbb... tehát nem akarok ha-

zudni, a Szászbeknek igaza van. Micsoda? Zsidó vagy, mondta apa rekedten, mert én is zsidó vagyok. Öcsi levegő után kapkodott, ez... ez nem lehet...!

De igen.

Apa túl komoly volt ahhoz, hogy valami viccelődés süljön ki a dologból. Erzsébet kigyószemmel figyelte a jelenetet, ő ráfordult: Tetudtad? Tudtam. Ésmérnem szóltál? Erről nem kell beszélni, mivel a szocializmusban nincsen faji megkülönböztetés.

Öcsi e tudákos mondaton fölbőszült, zagyváltok-itt összevissza, hátmérnem mondtátok?, hátén nem akarok zsidó lenni! – toporzékolt.

(...)

Zsidóvagyok. Háromnegyedszidó.

Sokáig készült rá, hogy közölje Szászbekkel, a végső lökést Szlamalászlótól kapta. A lófogú srác kölcsönkérte a radírját, ő nem adta, mire Szlamalászló lebüdöszsidózta. Zsidóvagy tegad! – hadarta Öcsi gépiesen, aztán nagyot nyelt, defőleg büdös!!! A lófogú kajánul vigyorgott, beszélhetsz apuskám. Zsidó vagy te, csak rád kell nézni!

(Vámos Miklós: Zenga zének, 1983.)

Németh Gábor szintén erősen önéletrajzi ihletésű könyvében, amelyben egy gyermek szemzőgéből idézi fel a hatvanas éveket, így ír erről:

„Nehezen alszom el, mert gondolkodom.

Két kérdés vetődik föl, a lehető legélesebben.

Miért nem mondták meg a szüleim, hogy zsidók vagyunk?

Mikor kerül ránk a sor?

Hogy igazuk lesz-e majd a valakiknek, az nem merült föl. Hogy lesz-e rá igazi okuk. Az igazi ok ugyanis megvan. Megvan a zsidó szó. Egy ismeretlen nyelven azt jelenti, bűnös. Teljesen világos volt, hogy bűnösök vagyunk. Hogy elkövettünk valami jóvátehetetlent. Vagyis hát követtek el a zsidók, mert én semmire nem emlékszem, a zsidó családom követhette el, vagy még régebbi zsidók, valahogy kiderült, hogy zsidónak lenni családi dolog, ha zsidó a családod, te is zsidó vagy, részesedsz a családi zsidóságból. A zsidó jó szó, sokszor kimondod és meghozza az étvágyat, összegyűlik a számban a nyál, rossz szó a zsidó, mert félelmetes, olyan, mint egy göröcsös mutatóujj, mint a boszorkány ujjja, ahogy feléd bökdös, vagy pont ellenkezőleg, olyan, mint a csirkecsont, amit Jancsi dug ki a rácson a boszorkánynak, kidugja a csontot, és azzal boszorkány lesz magas.

Zsidó, zsidó, zsidó, zsidó, zsidó.

A hazugság az, hogy hazudnak nekem, az volt a legegyszerűbb dolog, hazudnak, persze, mert szégyenkeznek. Naná. Szégyenkeznek és még egy darabig meg akarnak kímélni. Nyilván azt akarják, maradjak még egy darabig gyerek. Gyere, ahogy Móric elképzeli.

Szégyenkeznek a bűn miatt, amit elkövettünk.

Nem lehetett megkérdezni.

A zsidó szégyen olyan mélyen volt, ahová nem hatolhattak el kérések.

Egyszerűen nem volt rá szavam. És nem volt szabad szembesítenem őket a saját képmutató hazugságaikkal, nem viseltem volna el, hogy előttem kell lesütniük a szemüket, mikró a szemlesütés normálisan egy gyerek dolga volna. Nem lehetek az apjuk, a gyerekük helyett. Találgatni kellett volna, de nem volt miből dogoznom. A bűn, a büntetés valószínűtlen mértéke miatt, elgondolhatatlannak bizonyult Akkora bűn, hogy meg sem kell újra csinálnod. Pont elég, hogy a régi zsidók megcsinálták.

Örökölni muszáj a bűnt, mint egy lakást.

Vártam, hogy mi lesz.

Mert mutatták a tévében, hogy nincsen vége.

Tudtam volna anélkül is, de azért mutatták, nehogy elfelejtsem. Az ajtórésből tudtam nézni a tévét, csak onnan nem hallatszott minden. A híradóban mutatták, ez egész várost döntöttek rájuk, vagyis ránk, aztán kicibálták a poros halottakat a széttört gerendák alól. Szkopjában vagy hol. A múlt héten, vagy nem, tegnapelőtt. Mondjuk, amíg fociztam a Szent István parkban.”

(Németh Gábor: zsidó vagy?, 2010)

Lionel Messi Izraelben

Véglegesítették: június 9-én Izraelbe érkezik az argentin labdarúgó válogatott. A csapat a barcelonai edzőtáborból repül a Szentföldre, ahol egy barátságos mérkőzést játszik az izraeli válogattal.

Egy rövid kirándulás és feltöltődés után indul útnak az együttes Oroszországba, a világbajnoságra. Napjaink legjobb játékosa, Lionel Messi már megjegyezte: „Meg vagyok győződve róla, hogy a világbajnokság előtt Izraelbe menni mindannyiunknak, és

nekem személyesen is, jót tesz!”

Még nem tudni, melyik városban rendezik majd a mérkőzést, – erre a haifai Sammy Ofer és a jeruzsálemi Teddy Kollek stadion az esélyes – de az Izraeli Labdarúgó Szövetség kikötötte, a jegyárak ne haladják meg a 100-150 sékelt, illetve a fiatalok és a katonák kedvezményeket is kapjanak. Természetesen a VIP jegyekért sokkal magasabb árat kérnek majd.

Jorge Messi, a focista édesapja állítólag már többször fordult az izraeli szervezőkhöz és

kérte, fiával Izraelbe látogathasson. Elmondása szerint „láttuk, mi történt 1986-ban Maradonával. Izraelbe jött és megnyerte a világbajnokságot, négy évvel később visszatért oda, és akkor

a döntőig jutott. Van ebben valami különleges!” – magyarázta Jorge a kérést.

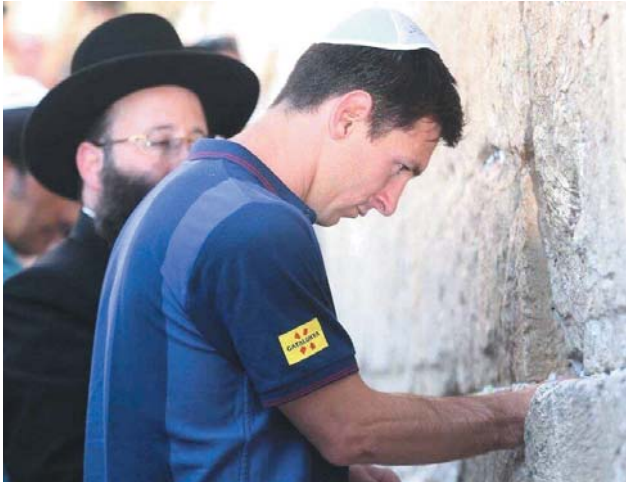
Leo Messi a Barcelona tagjaként, öt éve, 2013 augusztusában már járt Izraelben, s a társaival a Kótelnél is járt.

A látogatás második napján az argentin focisták vallási helyekre látogatnak majd.

Ferenc pápa – aki érthetően az argentin csapatnak drukkol, papot is küld a Vatikánból, aki külön misét celebrál a sportolóknak a Szentsír Bazilikában, Jeruzsálemben.

Az argentin csapat izraeli villámlátogatása kb. hárommillió dollárba kerül, amit a szervező cég áll, de bevételeket várnak adományokból, szponzorációkból és a jegyértékesítésből is.

(Politzer Maymon Krisztina/Izraelinfó)

Eltört Szilánkok

Március 13-án kedden este, életének 91. évében, a Szeretetkórházban elhunyt Galambos Szilveszter (született: Glattstein György) humorista, színpadi szerző.

Galambos Szilveszter a holokauszt túlélője volt, édesapját Auschwitzban gyilkolták meg. Az 1958-ban került a Ludas Matyi szerkesztőségébe, ahol negyven évig dolgozott. Itt Szilánkok című állandó rovatában majd harmincezer aforizmája és pármondatos szösszenete jelent meg. Harminc éven át írt népszerű jeleneteket a Rádiókabaréba, a Vidám Színpadnak, a Kamara Varietének, az Irodalmi Színpadnak és az Országos Rendező Irodának is. A magyar kabaré történetének fígyelemre méltó figurája volt.

Múlt vasárnap, 18-án temették el a Kozma

Vilmos herceg végre Jeruzsálembé látogat

Az elmúlt 70 évben még sosem járt a királyi család tagja hivatalos látogatáson Jeruzsálemben. Március elején viszont a brit diplomácia bejelentette, hogy Vilmos herceg nyáron közel-keleti útra indul, s Izraelen kívül a Palesztin Hatóság területére és Jordániába is ellátogat majd.

A királyi család képviselői eddig csak magánutakat szerveztek Izraelbe. Igaz, Károly herceg például megjelent Jichák Rabin és Simon Peresz temetésén is. A most hivatalosan is Izraelbe érkező Vilmos dédnagymamája Jeruzsálemben nyugszik, a Világ Igazainak egyike volt, zsidómentő de hivatalos vizitet eddig ez sem eredményezett. A zsidó közösség sokat tett azért, hogy létrejöjjön e fontos, szimbolikus, diplomáciai gesztus, ha már

70 évet késett. Izrael állam megalakulásának kerek évfordulója jó alkalom, hogy végre a királyi család fogadtatására is sor kerüljön.

A Windsor-háznak a jeget megtörő tagját már most lelkesen üdvözlötte a Board of Deputies (leegyszerűsítve, az angol MAZSIHISZ) elnöke, Jonathan Arkush mellett Reuven Rivlin, Izrael köztársasági elnöke: „Nechama és én is örülünk neki, hogy Izrael 70. születésnapján Cambridge hercege hivatalosan is ellátogat, először az országba. Nagyon különleges vendég, kivételes jelenléte lesz ez függetlenségünk 70. évében”.

(Forrás: www.mazsihisz.hu)

**ÖNÖK BÍZTAK BENNÜNK,
MI SEGÍTETTÜNK.
KÖSZÖNJÜK!**

MAZSIHISZ
a változó világra nyitott zsidóság

Kérjük támogassa
2018-ban is adója
egyházaknak felajánlható
1%-ával a Magyarországi
Zsidó Hitközségek
Szövetsége munkáját.

TECHNIKAI SZÁM:

0358

PURIM IZRAELBEN

Szerencsések voltunk, az idei Purimot Izraelben tölthettük. S láttuk, hogy kicsik és nagyok, fiatalok és idősök mily boldogan öltöznek be. De nem ám csak egyetlen napon, csütörtök este köszöntött be az ünnep, ám még szombaton is sok „maskarás” emberbe futottunk.

Ashkelonból ezúton is üdvözüli a Dohány körzet tagjait, Varga Feri és felesége, Mercedes, ők ketten nem csak óvó házigazdáink voltak, de elkísértek a sétálóutca forgatagába, s este, az „utcabálba” is. Szerencse, hogy nem írtak ki jelmezes versenyt, mert nehéz feladatok lett volna a zsűrinek. A mi kedvenceink a csigaháton érkező Pán Péter (?), illetve a nyakában babakocsival közlekedő, s magát, cumival a szájában kisbabának mutató fiatalember voltak (képeinken).

Míg szívünket az a 70 fölött járó hölgy „rabolta el”, aki járókerettel közlekedett... Wonder Woman ruhában! A szuperhősnővel a gyerekek és a felnőttek között is jócskán találkoztunk, ez érthető, hiszen a film főszereplője egy izraeli színésznő. A lányok körében itt is a különböző hercegnők vitték a prímet, míg a fiúknál a hősök mellett rengeteg Messi pólós sráccal találkoztunk. Maya és a méhecskék sok mosolyt csaltak az arcokra, hiszen a „zümik” bajszos fiatalemberek voltak. Eilatban megjelent Törpapa és kis csapata. Nem tudjuk, a kalózkodók Hókuszpókot támogatták-e, de együtt álltak oda a fotókhoz. Bár kint 30 fok volt, az Ice Mall-ban 24-25, mégis sokan éltek a lehetőséggel, hogy aki jelmezből érkezik, az ingyen korcsolyázhat.

A sok felesleges szó helyett jöjjenek inkább a képek...

Fotók: Schiller Janka, illetve www.facebook.com/Eilat.Muni

Hiányzol!

Bő egy éve kísértünk utolsó utadra, s néztük fájdalommal, ahogy nyughelyedre eresztenek.

Eltelt egy év, mi megint ott álltunk, de a fájdalom nem enyhült. Láttuk és szinte éreztük a hideg márványt, a felirattal: Schiller Tamás (1946-2017). Az alig több mint, 70 évéd ennél sokkal több – a számtalan élmény, és a szeretet megmarad. Nem volt

nap, s talán óra sem, mikor Anyu nem gondolt Rád. Öcsi nem mondja, de még verset is írt Neked

a 71-re! Hanna rendre emleget, s tudom, büszke vagy a szavalóversenyen elért 2. helyére! Jankával és velem pedig ott voltál nemrég a Kótelnél – is...

Sírkőavatásodon is fő-rabbink, dr. Frölich Róbert szolt Rólad, s mondta szívbe markolóan, hiányod nagy, de örökké velünk leszel. Lélekben, vagy személyesen sokan álltak mellettünk, miként az elmúlt évben, e napon is rengeteg erőt

adtak szeretett Dohány körzeted tagjai, akiknek a család nevében, ezúton is köszönöm!

Vera néni követte Gyuri bácsit

Néhány hónapja csupán, hogy novemberben e lap hasábjain is elbúcsúztunk Markovits Györgytől. Most újabb gyász érte a családot és bennünket: Vera, hatvan esztendő hűséges társa is elköltözött az öröklétbe.

Nem tudjuk, hogy e törekeny aszszony honnan merített annyi erőt,

hogy tökéletes hitves, igaz zsidó édesanya, körülrajongott nagy- és dédmama legyen. Mindig

békét, derűt árasztott, mikor belépett a templomba, vagy éppen a Talmud-Tórába, halk

szavára fel kellett figyelni. Bárkihez szólt, szemében ott volt a kedvesség, a szeretet, szavaiban megbújt a barátság, gesztusaiban a bölcsesség.

Házasságkötésük évfordulóján kö-

vette férjét.

Együtt az életben, együtt a másik világon...

Főhajtás a forradalom zsidó hőseinek

Március 15-én az 1848-49-es szabadságharcban részt vett zsidó hősökre és áldozatokra emlékeztünk a Kozma utcai temetőben. A tömegsír mellett a magyar honvédség katonái adtak diszórseget.

Fotók: Szentgyörgyi Ákos

Ács Tamás, a Budapesti Zsidó Hitközség (BZSH) elnöke arról beszélt, hogy az iskolában

nem tanították, pedig nem csak részt vettek zsidók a forradalomban, de számarányukat messze meghaladóan tették. S Görgei Artúr fővezér szerint: a zsidó nemzetőrök a fegyelmezettség, a bátorság és a katonai erények tekintetében egyenrangúak voltak társaikkal. Totha Péter Joel tábori főrabbi a forradalom egyik zsidó résztvevőjét, Hoffman Adolfot idézte, aki ötven évvel később ezt írta: 1848-ban ugyan mostohagyermek voltam e hazának, megfosztva minden politikai és polgári jogtól, lenézve, megvetve, de én szerettem ezt az országot".

Végül főrabbinak, dr. Frölich Róbert országos főrabbi arról beszélt, hogy 170 éve a szabadság iránti vágy vitte a zsidókat Kossuth seregébe. A magyar nemzet szabadságáért, de a magyar

zsidóság egyenjogúsításáért és vallásszabadságáért is küzdöttek, amelyben bíztak, hittek. A szabadság reményéért javaikat is föláldozták: megváltak a zsinagógákban oly nagy becsben tartott szent tárgyaiktól is, hogy a szabadságharc akár egy nappal is tovább tartson...

Az ünnepségen közreműködött még: Fekete László, zsinagógánk főkántora, Rudas Dániel, kántorunk, illetve kórusunk tagja, Király Miklós operaénekes.

Jahrzeit-napok a falnál

A Dohány utcai Zsinagógában a fekete gránitból készült Jahrzeit-falon a kis névtáblák fölötti gyertyák évente öt alkalommal gyulladnak fel, s emlékeztetnek elhunyt hozzátartozóinkra, ismerősünkre. A négy Mázkir napon, vagyis Jajm Kippur, Smini Áceresz, Pészach 8. és Sovuajsz 2. napján és haláluk héber naptár szerinti évfordulóján – az előző estétől – világítanak szeretteinkért a gyertyák. A Jahrzeit-napon a reggeli i.tentisztelet után a közösség átmegy a falhoz és Káddist mond az elhunytért. Lapunk úgy segít Önöknek, hogy közreadjuk, elhunyt szeretteiknek mikor is van a Jahrzeitje.

Piskó Ármin Andor	április 1.	Eszter Izrael	április 12.	Datner Judit	április 19.	Grünwald Béla	április 25.
Temes Péter	április 2.	Gitti Izrael	április 12.	Zallel Béla	április 20.	Heksch László	április 25.
Suchman Andorné Juliska	április 3.	Meyer F. Izrael	április 12.	Jávör Endre	április 21.	Kálmán Ferencné	április 25.
Grósz Mór	április 5.	Dr. Kendéné W. Veronika	április 13.	Dr.Bálint Imréné	április 23.	Krebsz Dezső	április 27.
Kádár Györgyné	április 8.	Lorber Mózes	április 16.	Grünwald József	április 23.	Winter Lászlóné	április 27.
Reisz Árminné	április 10.	Kerekes Márta Anna	április 17.	Gyarmati Lajos	április 23.	Dr. Csillag Gábor Sándor	április 27.
Lóránt Istvánné	április 11.	László Miklósné	április 18.	Illésné Suchman Karolin	április 23.	Hirn Károlyné	április 27.
Frank Grünfeld	április 12.	Zoldán Sándorné	április 18.	Várnai Olivér	április 23.	Révész Emília	április 28.
				Schaffer Andor	április 24.		

